

VAHI - VAHINGOITTUNEEN HIRVIELÄIMEN JÄLJESTÄMISKOE

PSMKK:n ensimmäinen VAHI-koe järjestettiin elokuussa
Teksti: Marja Junttila ja Hannu Pietiläinen

Kuva: Kari Uotila 29.9.2010

Pohjois-Suomen Mäyräkoirakerho järjesti ensimmäisen vahingoittuneen hirvieläimen jäljestämiskokeen eli VAHI-kokeen 11.8. Vahingoittuneen hirvieläimen jäljestämiskokeen tarkoituksena on selvittää koiran ja ohjaajan kyky seurata vahingoittuneen riistaeläimen jälkiä. Kokeeseen osallistuva koiranohjaaja antaa suostumuksensa siihen, että hän on viranomaisten käytettävissä vahingoittuneiden hirvieläinten jäljestämistilanteissa. Kokeisiin saavat osallistua Kennelliiton rekisteröinti-, rokotus- ja tunnistusmerkintävaatimukset täyttävät rekisteröidyt koirat. Ohjaajalla tulee olla metsästyslain ja asetuksen mukainen metsästyskortti ja hyväksytysti suoritettu ja voimassa oleva ampumakoe.

Kokeen keskuspaikkana oli ylituomari Mikko Taipaleenmäen pihapiiri Tyrnävän Temmeksellä ja koemaastot sijaitsivat lähimetsissä. Toisena tuomarina oli Seppo Komulainen ja koetoimitsijan tehtäviä hoiti Katja Huurinainen. Kokeeseen osallistui yhteensä 6

koiraa: flätti, tolleri, sileäkarvainen kettuterrieri, alppienajokoira sekä kaksi karkeakarvaista mäyräkoiraa Emma ja Pyry (Joenpenkan Ehtoisa-Emma ja Joenpenkan Aito-Artturi).

Jäljet oli tehty edellisenä päivänä niin kuin MEJÄ-kokeessakin. Ennen vahi-koetta ei ole nk. paukkukoetta ja kokeen aloitus on erilainen kuin MEJÄ:ssä. Koira ja ohjaaja tuodaan lähtöalueelle tielle, johon on merkattu selvästi 100 metrin matka krepeillä. Jälki lähtee tältä alueelta n. 5 metriä tielinjalta kohtisuoraa poispäin. Koiran pitää omatoimisesti löytää jälki ja aloittaa itsenäisen jäljestäminen.

VAHI-jäljen pituus on 1500 - 2000 metriä ja siinä on yhteensä 5 osuutta, jotka voivat olla erimittaisia. Makauksia jäljellä on yhteensä 5. Tuomari kulkee koirakon mukana vain kaksi ensimmäistä osuutta, jotka on avomerkitty. Tällä matkalla on kaksi makausta ja kaksi kulmaa, joista toinen on

katkokulmat. Tuomari arvostelee arvosanoin erinomainen, hyvä, tyydyttävä ja hylätty koiran työskentelyn. Arvosteltavat kohdat ovat: lähtö, jäljestämishalukkuus, jäljestämisvarmuus, työskentelyn etenevyys, kulmauksien, makauksien ja katkojen selvittämiskyky ja lopuksi ruksataan löytyikö kaato vai ei.

Ilman tuomaria kuljetulla matkalla on 3 makausta ja kaksi kulmaa, joista toinen on katkokulma. Makauksille on jätetty kolme kapulaa, jotka koiran ohjaaja tuo tuomarille, jos makaukset sattuvat löytymään. Kulmat ja katkokulmat ovat samanlaiset kuin MEJÄ:ssä. Verta jäljellä käytetään 0.3 litraa ja kaatona on sorkka. Merkkkaus aloitetaan 50 metriä aloituksesta ja vain tuomarin kulkema matka merkataan. Yksin kuljettua matkaa ei merkata. VAHI-jälki on oikeastaan MEJÄ:n avo- ja voittajajäljen yhdistelmä makauksiin, kulmineen ja katkokulmineen. Aikaa jäljellä saa mennä korkeintaan tunti.

Emma sai kokeen läpi, kun sorkka löytyi, mutta Pyry ei löytänyt sorkkaa. Molemmilla koirilla meni tuomariosuus hyvin: jälki löytyi, makaukset merkattiin ja katkot selvitettiin. Emma löysi omalla jäljellään myös kaksi supin poikasta kuusen alta ja ajeli niitä tovin, mutta kommelluksien jälkeen jälki kuitenkin löytyi ja sorkka sen päästä. Pyry meni oman jälkensä hyvin, selvitti katkokulmat ja löysi jopa makaukset ja kaikki kolme kapulaa tuomarille. Myös Pyry hoiteli välillä luolakoiran hommia ja tarkasti yhden ketun pesän. Kaadon tuntumassa oli pyörinyt hirviemo vasansa kanssa juuri ennen Pyryn tuloa ja tuoret jäljet panivat koiran aivan sekaisin. Aikaa jäljellä oli mennyt jo niin kauan, että tunnin koeaika meni umpeen, eikä sorkkaa sitten löytynyt.

Tulipas kokeiltua mäyräkoirien kanssa tätäkin koemuotoa, ja varmasti Emma ja Pyry jatkavat kokeen parissa myös ensi kesänä. Suurin hyöty jäljestystaidoista on kuitenkin varmaan jo tänä syksynä hirvimetsällä

tai kun tulee pyyntöjä kolaroitujen hirvien ja kauriiden etsimiseen. Koejäljet tehdään aina riistarikkaaseen maastoon ja nytkin tuli havaintoja hivistä, ketuista, supeista, pyistä, teeristä, kanahaukasta jne. Löysipä yksi jälkikoira metsään viime syksynä kuolleen hirvenkin.

Koirat oikeissa jälkitöissä virkavallan ja metsästäjien apuna

Riistanhoitoyhdistykset ja poliisi ovat sopineet yhteistyöstä koskien liikenteessä vammautuneiden tai kuolleiden eläinten jäljestämistä ja talteenottoa. Hirvieläin, suurpeto tai villisika voi olla sairas, loukkaantunut, haavoittunut tai kuollut liikenteessä, metsästyksen yhteydessä tai tapaturmaisesti. Tässä poliisiin valtuuttamassa toiminnassa ei ole kysymys metsästyksestä, vaan eläinsuojelullisista syistä tapahtuvasta jäljestämis-, lopettamis- tai karkottamistehdävistä, joka voidaan suorittaa metsästysoi-keudesta riippumatta. Suurpetotilanteissa poliisi vastaa toiminnasta ja johtaa sitä. Saatuaan ensin ilmoituksen hätäkeskuksesta tai poliisilta riistanhoitoyhdistys käynnistää etsinnän.

Riistanhoitoyhdistyksissä on suurriista- virka-apuorganisaatioon (SRVA) nimetyt yhteyshenkilöt, joiden tiedot löytyvät Riistaweb- järjestelmästä (<http://riistaweb.riista.fi>). Yhteyshenkilöt huolehtivat toiminnan käynnistämisestä tai tehtävän edelleen ohjaamisesta alueellaan.

SRVA-yhteyshenkilöt ylläpitävät ajantasaista luetteloa tehtävien hoitamiseen soveltuvista henkilöistä ja koirista. Yleensä nämä henkilöt löytyvät paikallisista metsästysseuroista ja hirviporukoista. Jos kysymyksessä on joku suurpedoistamme, tehtävään soveltuva ja osaava koira voidaan joutua hankki- maan hyvinkin kaukaa. Tehtävään osallistuvien vapaaehtoisten henkilöiden

mahdolliset vahingot korvataan poliisilain 47 §:n mukaisesti tai metsästäjävakuutuksesta, joka on voimassa kaikilla riistanhoitomaksun suorittaneilla eli tehtäviin osallistuvilla tulee aina olla metsästyskortti maksettuna.

Mäyräkoirien koemuodoista MEJÄ ja VAHI ovat koirille todella mieluisia ja haastavia harrastusmuotoja ja näistä jäljestystaidoista on todellinen hyöty myös käytännön metsästyksessä ja eläinsuojelullisissa virkatehtävissä. Joenpenkan mäyräkoirista kaikki kolme Nora, Miro sekä Pyry ovat jo olleet auttamassa isännän hirviporukkaa, kun am-

muttu hirvi on karannut metsän pimentoon. Koirat ovat olleet myös hälytysetsinöissä, kun poliisilta on tullut pyyntöjä etsiä auton töytäisemiä ja metsään juosseita metsäkauria. Myös Emma on ollut Kari-isännän kanssa etsimässä haavakkohirviä - hienosti on mennyt ja hirvet ovat löytyneet.

VAHI-koee 11.8.2010 ylituomarin puhuttelu. Kuva: Marja Junntila